

PROMOVĂRI ȘI CONTRIBUȚII PENTRU ATINGEREA OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ 2030 – PRIORITATE A CENTRULUI DE INFORMARE ONU DIN CADRUL BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Elena ZOSIM,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: Articolul reliefează rolul și locul Centrului de informare ONU din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în promovarea și atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă - 2030. Bibliotecile ca resurse importante pentru atingerea acestor obiective trebuie să ofere publicului informații relevante și adecvate într-un mod accesibil. Articolul conține și unele recomandări la aspectele menționate.

Cuvinte-cheie: Obiective de Dezvoltare Durabilă, Centrul de Informare al Organizației Națiunilor Unite, Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Abstract: The article highlights the role and place of the UN Information Center of the National Library of the Republic of Moldova in promotion and achieving the Sustainable Development Goals by 2030. Being important sources to reach these targets, libraries must provide the public with relevant and appropriate information on the topic in an accessible way. The article contains some recommendations on the mentioned issues.

Keywords: Sustainable Development Goals, United Nations Information Center, National Library of the Republic of Moldova.

În anul 2016, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a lansat noi Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) pentru a ghida efectivele de dezvoltare la nivel mondial. În anii care au condus la această lansare, Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor de Bibliotecă (IFLA) a participat la reuniunile grupului de lucru deschis ale ONU desfășurate pentru a discuta calea de urmat pentru un nou plan de dezvoltare, odată ce obiectivele de dezvoltare ale mileniului au fost finalizate în decembrie

2015. IFLA a pledat ca în Agenda 2030 a ONU și în ODD-uri să fie incluse: accesul la informații, tehnologiile informației și comunicațiilor, cultura și alfabetizarea universală. Acestea au fost întotdeauna susținute de IFLA. ODD-urile sunt o modalitate esențială de a dezvolta bibliotecile și accesul la informație, deoarece toate guvernele s-au angajat să îndeplinească ODD-urile, însă IFLA va continua, de asemenea, să promoveze și să consolideze capacități prin intermediul altor forumuri.

Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 este una complexă. Aceasta cuprinde 17 obiective de dezvoltare durabilă și 169 de ținte care înglobează toate aspectele-cheie ale dezvoltării economice, sociale și de mediu.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă reprezintă un set de obiective specifice pentru combaterea sărăciei, respectarea drepturilor omului, protejarea planetei, precum și asigurarea unui mediu sănătos pentru întreaga populație.

Tablul 1

decizii în cunoștință de cauză pe care le pot îmbunătăți viața. Comunitățile care au acces la informații relevante și în timp util pentru toți sunt mai bine poziționate pentru a eradica sărăcia și inegalitatea, a îmbunătăți agricultura, a oferi educație de calitate și a sprijini sănătatea, cultura, cercetarea și inovarea oamenilor”.

Pe parcursul ultimelor 3-4 ani, mai mulți reprezentanți ai societății civile și bibliotecari s-au întâlnit și au discutat despre modul în care bibliotecile pot contribui la Agenda ONU 2030 și la ODD. Aceste ateliere au alimentat, sensibilizat și educat personalul bibliotecilor cu idei de aplicare a ODD-urilor la nivel local, regional și național.

La nivel național, Agenda 2030 a fost naționalizată, aceasta a fost adaptată la prioritățile și contextul țării noastre pentru a o face concludentă, fezabilă și eficientă. O contribuție semnificativă a venit și din partea Institutului de Standardizare din Moldova (ISM), care s-a implicat prin elaborarea unui material informativ în limba română disponibil pentru publicul larg pe site-ul instituției lor, intitulat „Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Standarde pentru toți”, elaborat de către Organizația Internațională de Standardizare (ISO). Mai mult ca atât, ISO deține în portofoliul său mii de standarde care ajută întreprinderile și organizațiile să contribuie la dezvoltarea durabilă. Unul din aceste standarde reprezintă ISO 26000 Linii directoare privind responsabilitatea socială.

Studiile recente au descris dezvoltarea durabilă (Tablul 1) ca un proces de transformare a valorii economice, sociale, politice, educaționale, religioase și culturale a unei țări spre îmbunătățirea demnității umane și a bunăstării generale a cetățenilor săi. În acest context, implicarea și mobilizarea tuturor țărilor și a actorilor interesați, cum ar fi autoritățile guvernamentale, antreprenorii, companiile, societatea civilă, mediul academic și oamenii de știință este foarte importantă în acest proces de transformare pentru implementarea măsurilor necesare privind asigurarea unui cadru general de echilibru și bunăstare.

Agenda 2030 a definit o foaie de parcurs ambițioasă pentru dezvoltarea economică, socială și de mediu în următorii 15 ani. Această agendă, am putea numi-o ca fiind una istorică, pentru prima dată, a specificat dezvoltarea durabilă ca responsabilitatea colectivă a guvernelor, a sectorului privat, a societății civile și a cetățenilor din țările dezvoltate, precum și a țărilor în curs de dezvoltare.

Conform declarației de la IFLA „Accesul public la informații permite oamenilor să ia

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Standarde pentru toți.

Nu mai puțin importantă este și contribuția Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, care s-a manifestat prin implicarea activă în organizarea forumurilor și promovarea unor documente importante referitoare la Agenda ONU, așa precum, *Declarația de la Lyon și Ghidul de advocacy IFLA Bibliotecile și implementarea Agendei 2030 a ONU*, recomandări, chestionare și alte materiale. În timp ce guvernul și alți actori se angajează să înțeleagă și să realizeze Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și cele 17 obiective ale sale, Centrul de Informare ONU din cadrul BNRM, precum și alte biblioteci publice din țară, promovează și organizează diferite activități și servicii legate de ODD-uri.

Este cunoscut faptul, că una dintre atribuțiile Centrului de Informare ONU din cadrul BNRM este „organizarea și gestionarea bibliotecii de depozitare ONU, precum și informarea utilizatorilor, în special, prin punerea la dispoziție a acestor documente în acces liber. Dar mai puțin este cunoscut faptul, că Centrul de Informare ONU din cadrul BNRM este promotor activ în promovarea și susținerea realizării prevederilor Agendei de dezvoltare durabilă – 2030. O dovadă în acest sens, reprezintă evenimentele organizate sub formă de conferințe, lecții, sesiuni și discuții publice la care sunt invitați să participe în calitate de vorbitori, specialiști recunoscuți în domeniu pentru a prezenta și dezbate împreună cu participanții la eveniment diferite subiecte

ce fac obiectul ODD-urilor și Agenda 2030. Printre participanții la aceste manifestări se numără reprezentanți ai acelor categorii socio-profesionale care prin natura funcției și/sau profesiei lor intră în contact cu diferiți membri ai societății civile. Nu în ultimul rând ca importanță, în rândul participanților se află, aproape fără excepție, elevi și studenți precum și reprezentanți ai unor ONG-uri a căror activitate și sferă de interese au tangență cu Agenda 2030.

Încă de la momentul inaugurării, Centrul de Informare ONU, BNRM s-a angajat în măsura posibilităților într-o susținere realizării prevederilor Agendei de dezvoltare durabilă – 2030. S-a demonstrat faptul, că în ultimii 2-3 ani, biblioteca deține un rol cheie în comunicarea despre Agenda 2030 de Dezvoltare Durabilă. Bibliotecile din toate părțile lumii sunt esențiale în furnizarea de acces la informații și în promovarea ODD-urilor pentru comunitățile pe care le deservește. Mai mult ca atât, bibliotecile s-au asociat cu diferite grupuri ale societății civile, cu administrația locală și alte entități în inițierea și desfășurarea diferitor inițiative comune pe marginea ODD-urilor. În acest context, rolurile și responsabilitățile bibliotecilor se extind și se schimbă. Bibliotecile își asumă responsabilitățile mai serios ca niciodată pentru a oferi acces la resurse de calitate și conexe cu abilități și instrumente relevante. Sistemele și serviciile sunt din ce în ce mai sofisticate și personalizate, și devin mai rapide și ușor accesibile, datorită schimbului de tehnologie și resurse.

Centrul, pe parcursul anilor 2016 – 2019, a organizat și a găzduit diferite evenimente de dezbateri, prelegeri publice, organizate în comun cu familia ONU în Republica Moldova pe subiectul ODD-urilor și a Agendei 2030. În cele ce urmează voi face referire la activitățile desfășurate în anul 2019 în cadrul Centrului de Informare, ONU, BNRM. În anul de referință, Centrul de Informare ONU a organizat 4 evenimente și 6 expoziții tematice consacrate mai multor obiective de dezvoltare durabilă.

Discuția publică cu genericul „*Dreptul la cel mai înalt standard de sănătate*”, organizată la 5 martie 2019 a venit în sprijinul

Obiectivului cu nr. 16 “Pace, justiție și instituții eficiente – promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile”. Facilitatorul discuției publice, Olesea Perean, coordonatoare națională în domeniul drepturilor omului, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului, a abordat aspecte legate de: ce este dreptul la sănătate și cum aceasta este reglementat de standardele în domeniul drepturilor omului, dreptul la sănătate în percepția locuitorilor Republicii Moldova, precum și abordarea bazată pe drepturi în contextul serviciilor de sănătate.

Un eveniment care s-a bucurat de succes a fost acțiunea din data de 24 octombrie 2019, atunci când Organizația Națiunilor Unite (ONU) a marcat cea de-a 74-a aniversare. În contextul Zilei Organizației Națiunilor Unite, centrul, de comun acord cu Oficiul ONU pentru Drepturile Omului în Moldova au organizat lecția publică și expoziția de carte cu tematica „Egalitatea – precondiție pentru o viață mai bună”. În cadrul evenimentului, facilitatorul Olesea Perean, coordonatoare națională în domeniul drepturilor omului, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului, de această dată, a ținut o lecție interactivă abordând aspecte importante legate de rolul femeii de-a lungul istoriei, stereotipurile care afectează statutul femeii, domeniile în care femeile sunt defavorizate și modalitățile de depășire a stereotipurilor și prejudecăților de gen pentru a trăi o viață mai bună. La evenimentul de deschidere, a participat Excelența Sa, Simon Springett, Coordonator Rezident al Organizației Națiunilor Unite în Republica Moldova.

Un alt eveniment organizat, la fel, în sprijinul Agendei 2030 de promovare și susținere a celor 17 ODD-uri, a fost activi-

tatea din 14 mai 2019, organizată în contextul celebrării Zilei Internaționale a Familiei, prin desfășurarea conferinței publice și vernisarea expoziției cu genericul *Familia-simbol și valoare supremă*.

Un număr de 134 de participanți la eveniment s-au familiarizat cu adevăratele valori în familie, cum ar fi: toleranța, dragostea, responsabilitatea, egalitatea, respectul, iertarea, răbdarea și ajutorul reciproc. Tematica expozițiilor organizate în cadrul centrului a fost diversă, pe lângă cele menționate mi sus, mai putem trece în revistă următoarele generice: *Apa - izvorul vieții și sănătății*, expoziție ce a pus în valoare documente, patrimoniale din cadrul colecțiilor BNRM și a atras atenția publicului asupra importanței *Obiectivului 6 de dezvoltare durabilă*, care vizează ca toți oamenii să beneficieze de apă și instalații sanitare sigure și accesibile ca preț până în anul 2030; *Vreau să zâmbesc*, a fost genericul expoziți-

ei organizată în contextul Zilei Internaționale a Copilului; precum și expoziția *Eu voi veni la voi înmărmurit și tragic...*, expoziție consacrată lui Nicolai Costenco în cadrul sesiunii științifice comemorative din 26 martie 2019.

Anul 2019 pentru Centrul de Informare ONU a fost unul important, dat fiind faptul că au fost încheiate acorduri de parteneriat între BNRM și alte instituții de învățământ din țară, așa precum: Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul la Chișinău), Colegiul Tehnologic din Chișinău, Colegiul de Ecologie, precum și Școala Profesională nr. 5.

În anul 2020, activitatea Centrului de Informare ONU a fost planificată și orientată în conformitate cu prioritățile și tendințele cadrului instituțional general, astfel că centrul își va continua activitatea în ritmul deja obișnuit. Mai nou, Centrul de Informare ONU va oferi un serviciu de dezvoltare a competențelor utilizatorilor, intitulat „Promovarea și susținerea ODD-urilor în rândurile utilizatorilor BNRM”, ce va avea ca scop dezvoltarea competențelor personale ale tinerilor și antrenarea lor în fața provocărilor cu care se confruntă societatea astăzi, pentru a pune capăt sărăciei, pentru a proteja planeta și pentru a asigura prosperitatea pentru toți.

Portofoliul serviciului a fost elaborat în conformitate cu recomandările și sugestiile experților BNRM, din cadrul sesiunii-impact din 15-16 ianuarie 2020. Printre obiectivele fixate în cadrul acestui serviciu, am putea menționa următoarele:

- 1) Dezvoltarea competențelor personale ale utilizatorilor BNRM și integrarea acestora în contextul globalizării, fenomenelor sociale și informaționale;
- 2) Informarea utilizatorilor bibliotecii / populației despre importanța ODD-urilor în scopul implicării și susținerii realizării prevederilor „Agendei de Dezvoltare Durabilă – 2030”;
- 3) Cunoașterea și distribuirea informațiilor despre ODD-uri la nivel local și național;
- 4) Sporirea nivelului de conștientizare a tinerilor privind implicarea în promovarea și realizarea ODD –urilor.
- 5) Sporirea capitalului de imagine/

valoarei bibliotecii în societate prin prisma ODD-urilor

6) Generarea progresului BNRM în cadrul Agendei 2030 a Națiunilor Unite.

Prin intermediul acestui serviciu, ne propunem pregătirea utilizatorilor avizați cu competențe personale dezvoltate (la nivel de atitudini, convingeri, conduite personale și mentalități), precum și sensibilizarea acestora față de provocările cu care se confruntă comunitatea în contextul global, național și local.

Consultând literatura de specialitate, la nivel internațional, au fost înregistrate exemple de activități de succes ale bibliotecilor în domeniul dezvoltării durabile. Spre exemplu, bibliotecile academice și de cercetare, singure și în colaborare cu alte persoane, joacă un rol semnificativ în furnizarea accesului la date, cercetare și cunoștințe. Bibliotecile prin repozitoriile pe care le pun la dispoziția utilizatorului cu accesul deschis la publicațiile de cercetare și la datele / metodele de cercetare utilizate în cercetare, abordează Obiectivul cu nr. 9 din cele 17 ODD-uri, care ar veni în felul următor: „Construiți infrastructură rezistentă, promovați industrializarea durabilă și favorizați inovarea”. Bibliotecile academice și de cercetare ajută cercetătorii pe tot parcursul ciclului de cercetare. Acestea oferă acces la o multitudine de resurse, învață cum să le folosească, să gestioneze datele și să promoveze rezultatele și conservarea cercetării, astfel încât valoarea acestora să fie amplificată și benefică societății.

Bibliotecile ar putea fi tentate să pună accent mai mare pe mai multe obiective și să renunțe la altele care nu se aliniază unor priorități instituționale sau naționale. Obiectivul nr. 2, de exemplu, poate fi considerat „nepotrivit”, deoarece există

puține cazuri de malnutriție și nesiguranță alimentară în țara noastră. Obiectivul 2 raportat la țara noastră s-ar putea referi mai mult la schimbările legate de stilul de viață și la obiceiurile individuale. Prin urmare, lupta împotriva obezității poate deveni, de asemenea, o prioritate pentru bibliotecii, care ar putea, în asociere cu sectoarele terțe (ONG-uri, asociații și organizații caritabile), să inițieze activități de sensibilizare / conștientizare și sesiuni de formare care ar avea ca scop slăbirea prezenței obiceiurilor nutriționale proaste în rândul utilizatorilor bibliotecii.

Spre finalul articolului, propun unele recomandări legate de realizarea Agendei ONU 2030 pentru unele segmente în care bibliotecile s-ar putea asocia / colabora în vederea realizării acesteia, cum ar fi:

1) Colaborarea în parteneriate comune pentru a dezvolta servicii și activități durabile de promovare a Agendei 2030 a ONU 2030 în propria comunitate.

2) Organizarea în mod regulat a unor lecții publice, training-uri, conferințe care vor servi ca forumuri educaționale în care utilizatorii indiferent de sex, vârstă și profesie pot asculta informații și pot discuta probleme cu referire la agricultură, sănătate, educație socială, probleme de mediu, schimbări climatice, etc. pentru a le permite să se dezvolte fizic și mental.

3) Promovarea și conștientizarea importanței Agendei 2030 și a ODD-urilor în ve-

derea informării și pregătirii utilizatorilor cu privire la modul în care se pot implica în avansarea acestora.

4) Implicarea bibliotecarilor în programe de lobby și activități naționale de advocacy eficiente și durabile. Activitatea de advocacy la nivel național și local este esențială pentru a garanta că guvernele recunosc și se angajează să sprijine accesul la informații și bibliotecile, pe măsură ce implementează ODD-urile.

5) Instruirea bibliotecarilor în crearea de conținut electronic și furnizarea informațiilor la momentul potrivit utilizatorului potrivit.

6) Instruirea cercetătorilor pentru a genera cercetări de calitate și prezentarea activității muncii lor în societate prin intermediul bibliotecilor.

7) Organizarea întâlnirilor cu decidenții politici pentru a demonstra contribuția pe care bibliotecile o au în dezvoltarea națională și în îndeplinirea ODD-urilor.

Pe site-ul IFLA, bibliotecarii și utilizatorii interesați pot găsi cele mai bune practici și istorii de succes privind implicarea bibliotecilor în realizarea ODD-urilor, date și abordări teoretico-practice. Harta bibliotecilor lumii <http://librarymap.ifla.org/map>, prin compartimentul istorii de succes de promovare a ODD-urilor <https://librarymap.ifla.org/stories> reprezintă niște resurse extrem de relevante și utile.

În imagini este reflectat modul cum bibliotecile pot genera progresul în cadrul Agendei 2030, document recomandat de IFLA

Concluzie:

Bibliotecile sunt instrumente esențiale în societate și joacă un rol important în atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă. Accesul la informații și bibliotecile contribuie la eradicarea sărăciei, agricultură, educație de calitate, sănătate, acces public la TIC și furnizare de servicii universale, cultură, creștere economică și la toate celelalte obiective specifice.

Prin furnizarea de activități, proiecte și

servicii ce fac obiectul ODD-urilor în îndeplinirea obiectivelor referitoare la sănătate, educație, economie, cultură, etc. putem menționa că biblioteca își demonstrează rolul, locul și valoarea în comunitate. Astfel că, demonstrându-și utilitatea, contribuția și rolul pe care îl au în realizarea obiectivelor specifice, bibliotecile pot pune umărul în punerea în aplicare a strategiilor și programelor naționale care vor aduce numai beneficii utilizatorilor bibliotecii.

Referințe bibliografice:

1. Agenda 2030 și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. [citată 16 ianuarie 2020]. Disponibil: <https://moldova.un.org/ro/sdgs>
2. Bibliotecile pot genera progresul în cadrul întregii Agende 2030 a Națiunilor Unite. [citată 25 ianuarie 2020]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/topics/libraries-development/documents/sdgs-insert-ro.pdf>
3. Despre Centrul de Informare ONU, BNRM. [citată 16 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://cidonu.blogspot.com/p/despre-onu.html>
4. Ghid privind naționalizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. [citată 20 ianuarie 2020]. Disponibil: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/ghid_privind_nationalizarea_rom.pdf
5. OSOIANU, Vera. Bibliotecile și implementarea Agendei ONU 2030: Ghid. [citată 18 ianuarie 2020]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/bibliotecile-i-implementarea-agendei-onu-2030-ghid>
6. OSOIANU, Vera. Raport de participare la atelierul din 29-30 martie 2018. Bibliotecile, Dezvoltarea și Implementarea Agendei 2030 a Națiunilor Unite. [citată 20 ianuarie 2020]. Disponibil: <http://abrm.md/?p=3927>
7. Set de instrumente: Bibliotecile, Dezvoltarea și Agenda 2030 a ONU. [citată 15 ianuarie 2020]. Disponibil: http://anbpr.org.ro/wp-content/uploads/2018/09/AgendaONUset-de-instrumente-IFLA_final.pdf
8. Sumar al rezultatelor PNUD din anul 2019. [citată 10 februarie 2020]. Disponibil: <https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/cross-cutting/rezultatele-noastre-in-anul-2019.html>